

Araştırma Makalesi

**Bankaların Solo ve TFRS 10 Kapsamındaki Konsolide Finansal Tablolarının
Finansal Performans ve Faaliyet Sonuçları Açısından Karşılaştırılması**

*A Comparison of the Banks' Individual and Consolidated Financial Statements Under
TFRS 10 in terms of Financial Performance and Activity Results*

Burcu ASLANTAŞ ATEŞ Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Bankacılık ve Finans Bölümü burcuates@sdu.edu.tr https://orcid.org/0000-0002-8896-5303	Ozan ÖZDEMİR Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Bankacılık ve Finans Bölümü ozanozdemir@sdu.edu.tr https://orcid.org/0000-0002-7579-9422	Cennet AKÇEŞME Yüksek Lisans Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Bankacılık ve Finans Bölümü cennetakcesme803@gmail.com https://orcid.org/0000-0003-4193-8575
Makale Gönderme Tarihi 23.10.2019	Revizyon Tarihi 13.06.2020	Kabul Tarihi 30.06.2020

Öz

Çalışmada Türkiye Finansal Raporlama Standardı 10 Konsolide Finansal Tablolar Standardı(TFRS 10) kapsamında düzenlenen konsolide finansal tabloların kavramsal çerçevesi ve literatürdeki çalışmalara yer verilmiş ve mevduat bankalarının 2017-2018 yılı solo ve konsolide tablolarındaki verileri kullanılarak araştırma yapılmıştır. Konsolidasyonun etkisinin ortaya konulması amaçlanan çalışmada ilk olarak solo ve konsolide finansal tablolarda yer alan toplam aktifler, özkaynaklar ve dönem net kârı kalemlerindeki mutlak ve yüzde değişimler tespit edilmiştir. İkinci olarak; bağlı ortaklıklar/aktifler, net kâr/aktifler ve net kâr/özkaynaklar oranları, solo ve konsolide tablolar itibarıyla hesaplanmıştır. Solo ve konsolide finansal tablolar arasında görülen farklılığın anlamlılığının tespiti Eşleştirilmiş Örneklem t-Testi (paired samples t-test) ile yapılmıştır. Konsolidasyonun kalemler bazında önemli etkiler ortaya çıkardığı ve kârlılık oranlarını önemli ölçüde etkilediği tespit edilmiştir. Bu etkinin aktifler ve dönem net kârı kalemleri ile özkaynak kârlılığında her iki yılda; aktif kârlılığında 2017 yılında istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Son olarak kârdaki değişimin açıklanması için oluşturulan regresyon modelinde, özkaynaklardaki değişimin kârdaki değişimi etkilediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Konsolide Finansal Tablolar, Bankacılık Sektörü, TFRS 10, Finansal Raporlama, Finansal Analiz

Abstract

The conceptual framework of consolidated financial statements are prepared Turkish Financial Reporting Standard 10 Consolidated Financial Statements and literature research are included and the data assembled from individual/consolidated financial statements(2017-2018) prepared by the deposit banks were used in order to do the research. In the study aimed to reveal the effect of consolidation, firstly, the absolute and percentage changes in the total assets, equities and net profit items were calculated. Secondly, (subsidiaries/assets), (net profit/assets) and (net profit/shareholders equities) ratios were calculated for both solo and consolidated statements. The significance of the difference between the solo-consolidated financial statements was determined by paired samples t-test. The results show that the consolidation of the financial statements had a significant effect on financial statements' item basis and on the profitability ratios. It is indicated that this effect was statistically significance for the two years of the study on both net

Önerilen Atıf /Suggested Citation

Aslantaş Ateş, B. , Özdemir, O., Akçeşme, C. 2020. Bankaların Solo ve TFRS 10 Kapsamındaki Konsolide Finansal Tablolarının Finansal Performans ve Faaliyet Sonuçları Açısından Karşılaştırılması, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 55(3), 1448-1468

profit and equity's profitability items and for the year 2017 on assets profitability. Finally, in the regression model created to explain the changes in profit, it was found that the changes in equity affect the changes in the profit.

Key Words: Consolidated Financial Statements, Banking Sector, TFRS 10, Financial Reporting, Financial Analysis

1. Giriş

İşletmeler, rekabetin çok yoğun olduğu günümüzde hem içinde bulundukları piyasalarda hem de diğer ulusal ve uluslararası piyasalarda etkin rol oynayabilmek için çeşitli stratejiler geliştirmek durumundadır. İşletmeler bu amaçla büyüme stratejisini tercih ettiklerinde çoğunlukla yeni bir şirket kurmak yerine, aynı veya farklı sektörden işletmelere ortak olmaktadır. Bu şekilde daha az maliyete katlanılmış ve de ortak olunan şirketin pazarlama, satış kanallarından yararlanılmış olmaktadır. Ayrıca, farklı sektöre girme şansı da hızlıca ve kolayca yakalanmış olmaktadır.

Ortaklık, ortak olunan şirketteki kontrol gücüne göre iştirak veya bağlı ortaklık olarak isimlendirilmekte ve de bağlı ortaklık ise ana ortaklık ile finansal tabloları birleştirilmektedir. Ortak olan ana şirket, kendi finansal tablolarına bağlı ortaklıklarının finansal tablolarını da kalem kalem ekleyerek sunmaktadır. Böylece, ana şirketin sahip olduğu tüm varlık, kaynak, gelir ve giderleri toplamı tek tabloda yer almaktadır. Bu tablolara konsolide finansal tablolar; yapılan işleme de konsolidasyon adı verilmektedir.

Bankaların faaliyetlerinin doğası gereği sahip oldukları bağlı ortaklık yatırımları, “Türkiye Finansal Raporlama Standardı 10 Konsolide Finansal Tablolar Standardı(TFRS 10)”na göre konsolide finansal tablo düzenlemelerini gerektirmektedir. Bu çalışmada bankaların solo ve TFRS 10’a göre düzenlenmiş konsolide finansal tabloları ele alınarak; finans sektöründe faaliyet gösteren bağlı ortaklık edinmenin ve dolayısıyla bu şirketlerin tablolarını konsolide etmenin; finansal durumu ve faaliyet sonuçlarını ne ölçüde değiştirdiği incelenmiştir.

Çalışmanın uygulama kısmı öncesinde konsolide finansal tablolar ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Bankalar, yukarıda da belirtildiği üzere TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar Standardı’na göre finansal tablolarını konsolide etmek zorunda oldukları için bu standartla ilgili genel çerçevenin de çalışmanın uygulama kısmından önce ele alınması gerekli görülmüştür.

2. Konsolide Finansal Tablolar

Konsolide finansal tablolar grup şirketlerinin varlıklarının, borçlarının, gelirlerinin, giderlerinin ve nakit akışlarının birleştirilmesi sonucu oluşturulan finansal tablolar olarak tanımlanabilir. Tanımdan da anlaşılacağı üzere, konsolide finansal tablolar oluşturulurken ayrı tüzel kişiliklere sahip ve bir şirket grubuna bağlı işletmelerin aktifleri, borçları, öz kaynakları, gelirleri, giderleri ve nakit akışları bir araya getirilir. Başka bir ifadeyle, ortak olunan şirketlerinin tabloları ana ortaklığın tabloları ile birleştirilir ve tek bir işletmeye ait finansal tablo gibi sunulur (Kaya, 2011, s.1). Yönetim hakkına sahip işletme “ana ortaklık”, veya “hâkim ortaklık” olarak da adlandırılabilir (Savaşkan, 2015). Yönetimi ana ortaklıkta olan şirketler ise “bağlı ortaklık” veya “yavru şirket” olarak ifade edilebilir. Tüm bu şirketler ise “grup şirketi” adını almaktadır.

Ana şirketin bağlı ortaklıkların finansal tabloları ile kendi finansal tablolarını birleştirmesi işlemine “konsolidasyon” adı verilmektedir. Türk Dil Kurumu sözlüğünde konsolidasyon; şirketlerin tüzel kişiliklerinin ortadan kaldırılarak yeni bir tüzel kişilikte birleştirilmesi şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2019).

Tek bir işletme ile ilgili karar alacak olan kişi ve kuruluşlar nasıl ki o işletmenin finansal tablolarından yararlanıyorlarsa, grup şirketler hakkında karar alacak olan kişi ya da kuruluşlar da konsolide finansal tablolardan yararlanacaklardır. Konsolide finansal tablolarda sunulan finansal bilgiler güvenilir, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir ve ihtiyaca uygun oldukları sürece yatırımcılar ve diğer kullanıcıların karar sürecinde anlamlı etkiler yaratmaktadır. Konsolide finansal tablo oluşturulması, işletmeler için sürdürülebilirlik ve geleceğe yönelik daha çok bilgi sağlarken; yatırımcılar için de bu bilgiler ışığında yatırım yapma imkânı sağlamaktadır. Dolayısıyla bu tabloların denetimi de önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu konudaki farkındalığın

Atikeler'in 1989 yılında yaptığı yayınlarda yıllar öncesinden yaratıldığı söylenebilir. Çalışmada konsolide finansal tablolar üzerinden yapılacak denetimin önemi ve bu tabloların nasıl hazırlanması gerektiği açıklanmıştır. Denetimde konsolide finansal tabloların kullanılmasının denetimin güvenilirliğini artırdığı; yapılan denetimin şirket yönetimi haricinde yatırımcıların da kararlarını etkilediği sonucuna varılmıştır. Konsolidasyon ve denetim kesişiminde yapılan bir diğer çalışmayı ise 2012 yılında Kılınç yapmıştır. Kılınç çalışmasında, TFRS 10'a göre konsolide tablo hazırlanarak, uluslararası denetim standartlarına göre denetim raporu düzenlemiştir. Konsolide tablonun denetiminde ek kalemler ve denetçinin görüşünün ayrıca açıklanması gerekliliğini belirten Krimpmann (2015) da çalışmasında konsolide verilerin denetim amaçlı raporlanmasını ve aynı zamanda grup ürünleri, hizmetleri, ticari faaliyetleriyle ilgili bilgilerin, yönetim kurulu başkanlarının ve yönetim kurulunun mektuplarını içeren yıllık raporların denetim öncesi hazırlanmasını vurgulamaktadır.

Sadece özel sektörde değil kamu kurumlarında da konsolide finansal tablo hazırlamak önemlidir. Nitekim, Cirstea (2014)' a göre kamu sektörü kuruluşlarının konsolide tablo hazırlamaları gerekmekte; düzenleyicilerin ve hükümetlerin de bu konuda düzenlemeler yaparak sürece katkı sağlamaları zorunluluğu doğmaktadır.

3. TFRS10 Konsolide Finansal Tablolar Standardı

TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar, bir işletmenin bir veya birden fazla işletmeyi kontrol etmesi durumunda düzenlemesi gereken konsolide finansal tabloların hazırlanmasına ve sunumuna ilişkin ilkeleri düzenlemektedir. Bu Standart, 31/12/2012 tarihinden sonra başlayan hesap dönemleri için uygulanmak üzere ilk olarak 28/10/2011 tarih ve 28098 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Konsolide finansal tablolar, TFRS 10 öncesinde TMS 27 Konsolide ve Bireysel Finansal Tablolar Standardında yer almaktaydı. Konsolide tablolar TMS 27 kapsamından çıkarılarak TFRS 10' un kapsamına alınmış ve dolayısıyla konsolide finansal tablolar ile bireysel finansal tablolar farklı standartlarda düzenlenmiş olmaktadır. Bu TFRS, 1 Ocak 2013 tarihinde itibaren kullanılmaktadır.

TFRS 10' un amacı md. 1' de “bir işletme (yatırımcı) bir veya daha fazla işletmeyi (yatırım yapılan) kontrol ettiğinde düzenlenecek olan konsolide finansal tabloların hazırlanmasına ve sunumuna ilişkin finansal raporlama ilkelerini belirlemektir” şeklinde belirtilmiştir. Bu standart, bir veya daha fazla işletmeyi (bağlı ortaklıkları) kontrol eden bir işletmenin (ana ortaklığın) konsolide finansal tablolar hazırlamasını zorunlu kılmaktadır. “Kontrol” ise standart md 5' de şu şekilde açıklanmaktadır (TFRS 10, md 5):

“Yatırımcı bir işletme yatırım yapılan işletmeyle olan ilişkisinin yapısını dikkate almaksızın, yatırım yaptığı işletmeyi kontrol edip etmediğini değerlendirmek suretiyle ana ortaklık olup olmadığını belirler.”

Bu çerçevede, ana ortaklık yatırım yaptığı işletmeyi ancak aşağıdaki göstergelerin tümü birden mevcut olduğunda kontrol eder (TFRS 10 md. 7/10/15/16/17/18):

- (a) Yatırım yaptığı işletme üzerinde güce sahiptir. Gücün varlığı hakların varlığıyla orantılıdır. Eğer bir işletme, yatırım yaptığı işletmenin getirilerini önemli ölçüde etkileyen faaliyetlerini yönetme hakkına sahipse o işletme üzerinde güce de sahiptir.
- (b) Yatırım yaptığı işletmeyle olan ilişkisinden dolayı değişken getirilere maruz kalmakta veya bu getirilerde hak sahibi olmaktadır. Bir başka ifadeyle yatırımcının getirisi yatırım yaptığı işletmenin performansına bağlı olduğundan pozitif veya negatif yönde değişkenlik gösterebilir. Ayrıca, yatırım yapılan bir işletmenin kontrolünü sadece tek bir yatırımcı elinde bulundurabilmekle birlikte, getirilerinde birden fazla taraf pay sahibi olabilir. Örneğin; kontrol gücü olmayan payları ellerinde bulunduranlar, yatırım yapılan işletmenin kârında veya kârdan yaptığı dağıtımlarda pay sahibi olabilir.
- (c) Elde edeceği getirilerin miktarını etkileyebilmek için yatırım yaptığı işletme üzerindeki gücünü kullanma imkânına sahiptir. Bu noktada yatırımcının vekil mi asil mi olduğu önem taşır. Vekil yatırımcı kendine devredilen karar verme hakkını kullandığında yatırım yapılan işletmeyi kontrol etmiş olmamaktır.

Ana ortaklığın yatırım yaptığı işletmeyi kontrol ettiği yukarıdaki hükümler ile tespit edildiğinde konsolide finansal tablolar TFRS 10 md. B86 uyarınca hazırlanır. Bu maddeye göre;

- (a) Ana ortaklığın ve bağlı ortaklıklarının varlık, yükümlülük, özkaynak, gelir, gider ve nakit akışlarına ait benzer kalemleri birleştirilir.
- (b) Ana ortaklığın her bir bağlı ortaklıktaki yatırımının defter değeri ile her bir bağlı ortaklığın özkaynaklarından ana ortaklığın payına isabet eden tutarları elimine edilir.
- (c) Grup işletmeleri arasındaki işlemlerle ilgili özkaynaklar, gelir, gider ve nakit akışları ile grup içi varlık ve borçların tümü elimine edilir.

Konsolide finansal tablolar ile ilgili yapılan çalışmalar ülkemizde TFRS 10 yürürlüğe girmeden önce genel itibariyle bu konuda o dönemdeki yasal düzenlemeler ve standartlar bağlamında olagelmıştır. 1999 yılında yaptığı çalışmada Otlı (1999), konsolidasyon yöntemlerini ve konsolide finansal tablolardan yararlanma sınırlarını açıklamış; konsolidasyonu Muhasebe Standartları ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri çerçevesinde bir örnek üzerinde incelenmiştir. Akbulut da (2001), Uluslararası Muhasebe Standartları, Amerika ve İngiltere’de yayımlanan standartları analiz edilerek, benzer ve farklı yönlerini karşılaştırmış, ABD, İngiltere ve Türkiye’de tam konsolidasyon yöntemi kullanıldığı sonucuna varmıştır. Uluslararası arenada ise standartlar uzun yıllardır kullanılmakta olduğundan konsolidasyon öncesi ve sonrası farklı özel konularla birlikte de çalışılmıştır. Örneğin Herrmann, Inoue ve Thomas (2003), grup şirketlerinin kazançlarının sürekliliğinin ana şirketin kazançlarındaki sürekliliğine benzer veya daha fazla olduğunu tespit etmiştir. Çalışmalarında; kazanç sürekliliğini ortaya koyabilmek için ana şirket dışından elde edilen (ikincil) kazançların, konsolide kazancın tahmin edilebilirliğini yalnızca ana ortaklık kazançlarında bulunan bilgilerin ötesinde arttırdığı tespit edilmiştir. Ayrıca, iştirak varlıklarının konsolide varlıklara oranı ve iştirak kazançlarının sürekliliği gibi firmaya özgü özelliklerin, iştirak kazançlarının konsolide kazançları tahmin etmedeki faydaları ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Shuto (2009) ise, Japon firmalarının ana şirket ve grup şirketlerinin konsolidasyon sonrası kazanç yönetimi uygulamalarını ele aldığı çalışmada, satışlar ve kârlılık açısından konsolidasyonun artış yönlü etkilerini tespit etmiş ve konsolide raporlama sistemi ilkelerinin Japon yöneticilerinin tutumlarını etkileyebileceğini belirtmiştir.

Çeşitli uygulamaların karşılaştırıldığı Ak (2004)’ ın çalışmasında “SPK Tebliği, Seri: XI No:21 “Sermaye Piyasasında Konsolide Mali Tablolara ve İştiraklerin Muhasebeleştirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ”; Türkiye Muhasebe Standardı, TMS-5 “Konsolide Finansal Tablolar”; Uluslararası Muhasebe Standardı, UMS-27 “Konsolide Finansal Tablolar ve Bağlı Şirket Yatırımlarının Muhasebeleştirilmesi” ve Avrupa Birliği’nin konsolidasyonla ilgili “7. Yönergesi” incelenmiş; uluslararası alanda tek bir standart uygulamanın daha anlamlı olacağı sonucuna varılmıştır. Bu konuda yapılan başka bir karşılaştırmalı çalışmada Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye’deki Uluslararası Finansal Raporlama Standartları birlikte incelenmiştir (İbiş ve Özkan, 2006). Bu çalışma sonucunda Türkiye’de geçerli muhasebe standartlarının, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ile uyumlu hale getirilmesi entegrasyonu sağlayarak yabancı sermayenin Türkiye’ye akışın hızlandıracağı sonucuna varılmıştır. Yardımcıoğlu (2008)’ nun bu kapsamda yaptığı çalışmada holdinglerin konsolide finansal tablo hazırlanmasında dikkat edecekleri unsurlar incelemiştir ve bu şirketlerin konsolide finansal tablolarını hazırlarken dikkate almak zorunda oldukları uluslararası standartlar değerlendirilmiştir.

Nitekim bahsi geçen tüm çalışmaların önerdiği şekilde finansal raporlama ve muhasebe standartları genelinde-konsolidasyon özelinde Türkiye’ de uluslararası arenaya uyum yıllar içinde gerçekleştirilmiştir.

2013’de TFRS 10’un yürürlüğe girmesiyle birlikte, bu standardın nasıl uygulanması gerektiği; uygulama öncesi-sonrası finansal tabloların değerlendirilmesi ve hisse senedi fiyatındaki değişiklikler şeklinde çalışmalar yapılmıştır. Savaşkan’ ın 2015 yılında konsolide finansal tablolar standardını incelediği ve konsolidasyon aşamalarını uygulama örneğiyle gösterdiği çalışması örnek verilebilir. Uzuner (2014), konsolide finansal tablolar üzerine yaptığı

çalışmasında, hileli rakamların bulunmasında kullanılan Benford yasası ile BİST’te işlem gören bankaların yayımladıkları konsolide finansal tabloların uygunluğunu incelemiştir.

Tanyeri (2016), konsolide finansal tabloların Türkiye’deki firmaların performansı üzerinde etkisi olup olmadığını araştırmıştır. Araştırma sonucunda firmaların konsolide finansal tablolara geçişiyle birlikte hisse senetleri fiyatlarının açıklama düzeyinde önemli bir artışın meydana geldiği ve elde edilen finansal bilginin firmaların performansını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Poroy Arsoy (2016), konsolidasyon ile ilgili çalışmasında edinim tarihinde uygulanacak olan konsolidasyon prosedürlerini incelemiş ve edinim tarihinde şerefiyenin ve kontrol gücü olmayan payların değerinin hesaplanmasında kullanılan yöntemleri örnek yardımıyla karşılaştırmıştır. Çürük ve Tanyeri (2018) ise konsolidasyona geçiş ile beraber BİST’ de işlem gören hisse senetlerinin getirisinde herhangi bir etkinin olup olmadığı analiz etmişlerdir. Konsolidasyona geçişin firmaların hisse senedi getirisi üzerindeki etkisinin oranlar bazında farklılık gösterdiğini tespit etmişlerdir.

Ayrıca, Çürük ve Tanyeri’ nin (2015) yapmış oldukları araştırmada konsolide finansal tablolara geçiş sağlamasıyla birlikte firma performansı üzerindeki etkileri incelenmiştir. Yapılan araştırma gayrimenkul yatırım ortaklığı ile sınırlı tutulmuştur. Gösterge olarak gayrimenkul yatırım ortaklığı hisselerinin piyasa değeri ve aynı zaman aralığında olan solo ve konsolide finansal tabloların karlılık ve öz kaynak verileri göstergeleri olarak alınmıştır. BİST’te işlem gören 20 gayrimenkul yatırım ortaklığına ait konsolide ve solo finansal tabloların göstergeleri ekonometrik modelleme ile analiz edilmiştir. Yapılan araştırma sonucunda konsolide finansal tabloların firma performansı üzerinde olumlu etkisi olduğu sonucuna varılmıştır. Müller (2011), yaptığı araştırmada solo ve konsolide finansal tablo bilgilerinin piyasa performansına etkisini ekonometrik modellerle test etmiş ve konsolide tabloların istatistiksel olarak sonuçlarla daha anlamlı bir ilişkide olduğunu ortaya koymuştur. Gluzová (2015) ise TFRS 10 ile birlikte hangi sektörlerde ve şirketlerde konsolidasyon uygulamalarının bulunduğunu ve aktiflerdeki toplam değişimi ortaya koymuştur.

4. Bankalara Ait Solo ve Konsolide Finansal Tabloların Karşılaştırılması

4.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Bankacılık sektörü; Mart 2019 itibariyle yaklaşık 191.000 çalışanın bulunduğu, finans sisteminde aracılık görevi üstlenen, reel ekonominin can damarı konumunda bulunan ve 53 bankanın faaliyet gösterdiği dinamik bir sektördür (TBB, 2019a). 2018 yılsonu itibariyle bankalar içerisinde bu çalışmaya da konu olan 34 mevduat bankasının toplam banka aktifleri içindeki payı %88’dir (TBB, 2019b). Bankaların, finansal sistemin diğer alanlarında faaliyet gösteren şirketlerde ortaklık yatırımları bulunmaktadır. Birçok banka ana ortaklık durumunda olup; diğer şirketleri bağlı ortaklık olarak bünyesinde bulunduran grup şirketleri şeklinde faaliyet göstermektedir. Dolayısıyla bağlı ortaklığa sahip olan bankalar finansal tablolarını TFRS 10’ a göre solo ve konsolide şeklinde ayrı ayrı sunmak durumundadır.

Bu noktadan hareketle yapılan çalışmada bankaların finans sektöründe faaliyet gösteren bağlı ortaklık edinmelerinin ve dolayısıyla tablolarını (TFRS 10’ a göre) konsolide etmelerinin, finansal durumu ve faaliyet sonuçlarını ne ölçüde değiştirdiğini tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Türkiye’de faaliyet gösteren mevduat bankaları araştırmanın kapsamını oluşturmaktadır. Mevcut durumu analiz edebilmek amacıyla güncel finansal tablo verileri üzerinden son 2 yıldaki durumun ortaya konulması amaçlanmıştır.

4.2. Araştırmanın Kısıtları

Araştırmada, iştirak ve bağlı ortaklığa sahip olan bankaların daha çok mevduat bankaları olması dolayısıyla o gruba odaklanılmıştır. Mevduat bankalarında sermaye yapısı ayrımına gidilmemiş; tüm bankalar çalışma kapsamına alınmıştır. Araştırmaya, 34 mevduat bankası arasından finansal tablolarını solo ve konsolide olarak raporlayan 20 banka dahil edilmiştir. Mevcut durumun ortaya konulması ve güncel bilgilerin değerlendirilmesi amacıyla 2017 ve 2018 yıllarına ait 4. Dönem (yıllık) finansal tablolardan alınan bilgiler araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırmanın bağlı ortaklıkların büyüklüklerinin ele alındığı kısmında finansal tablo dipnotlarında yer verilen tüm

bağlı ortaklıklar kalemi toplamı dikkate alınarak konsolidasyona tabi olmayan bağlı ortaklıklarla ilgili herhangi bir eliminasyon yapılmamıştır. Araştırmanın devamında konsolidasyon esaslarına uygun bir şekilde raporlanan konsolide finansal tablolara bağlı kalındığı için solo ve konsolidasyon arasındaki farkın etkisi açısından, bu durum bir sorun teşkil etmemektedir.

4.3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmaya dahil edilen mevduat bankalarının finansal tabloları solo ve konsolide tam set olarak ayrı ayrı ele alınmıştır. Bu finansal tablolardan çalışmanın odaklandığı finansal durum ve performans göstergeleri arasında yer alan toplam aktif, özkaynaklar ve dönem net kârı kalemleri verileri alınmış, mutlak ve yüzde değişimleri tespit edilmiştir. Bu değişimin tespitinden sonra bankalar bazında bağlı ortaklıkların payını tespit edebilmek için bağlı ortaklıkların toplam aktifte oranı tespit edilmiştir. Aynı zamanda bankacılık sektöründe finansal performansın ölçülmesinde önemli kârlılık göstergelerinden aktif kârlılığı ve özkaynak kârlılığı (Athanasoglou, 2008; Taşkın, 2011; İskenderoğlu vd., 2012) oranları solo ve konsolide tablolar itibarıyla hesaplanmıştır. Solo ve konsolide finansal tablolardaki toplam aktif değişimi, özkaynak değişimi ve dönem net kârı değişimleri analiz edilerek bağlı ortaklıkların konsolide edilmesiyle finansal tablolarda oluşan değişim ortaya konulmuştur. Her iki hesaplamada da solo ve konsolide finansal tablolar arasında görülen farklılığın anlamlı olup olmadığının tespiti Eşleştirilmiş(Bağımlı) Örneklem t-Testi (paired samples t-test) ile yapılmıştır.

Çalışmanın diğer boyutunda en küçük kareler regresyon(OLS) yöntemi ile dönem net kârındaki değişim (bağımlı değişken) açıklanmaya çalışılmıştır. Modele bağımlı değişkeni açıklamak üzere bağımsız değişken olarak aktifteki değişim ve özkaynaklardaki değişim kalemleri dahil edilmiştir. Bahsi geçen hesaplamalar, testler ve analizler için Excel ve SPSS 23 paket programları kullanılmıştır.

4.4. Araştırma Bulguları

4.4.1. Finansal Tablo Kalemlerinde Değişimler

Araştırma bulgularının ilk kısmında finansal tablo kalemlerinden toplam aktif, özkaynaklar ve dönem net kârının solo ve konsolide finansal tablolarındaki değişimi mutlak ve yüzde olarak sunulmuştur.

Tablo 1’de mevduat bankalarının sırasıyla 2018 ve 2017 yılları, konsolide ve solo toplam aktif kalemleri bilgilerine yer verilmiştir. Ana ortak konumunda yer alan bankaların solo ve konsolide finansal tablolarındaki değişimler, ilgili bankaların bağlı ortaklık yatırımlarının (varlıklarının) o dönemdeki mali gelişmelerinden etkilenmektedir. Bağlı ortaklıklar ile ilgili büyüklüklerin, yapmış oldukları faaliyetlerin ve finansal sonuçların ana ortaklık konsolide finansal tablolara etkisi beklenmektedir.

Tablo 1: Toplam Aktifler

(Bin TL)	2018 TOPLAM AKTİFLER				2017 TOPLAM AKTİFLER			
BANKALAR	KONS.	SOLO	FARK TL	%	KONS.	SOLO	FARK TL	%
Akbank	354.681.610	327.642.125	27.039.485	8,25	341.609.957	316.030.868	25.579.089	8,09
Alternatif B.	25.854.444	24.297.937	1.556.507	6,41	20.785.021	19.334.153	1.450.868	7,50
Anadolu Bank	17.505.334	14.262.995	3.242.339	22,73	18.221.912	15.454.919	2.766.993	17,90
Arap Türk B.	6.329.604	5.995.076	334.528	5,58	5.362.230	5.063.759	298.471	5,89
Burgan Bank	22.028.865	19.581.399	2.447.466	12,50	18.754.698	16.807.309	1.947.389	11,59
Denizbank	197.311.436	137.657.949	59.653.487	43,33	160.423.130	121.048.284	39.374.846	32,53
Fibabank	20.619.176	20.618.271	905	0,00	20.111.668	20.116.206	-4.538	-0,02
Garanti Bank.	399.153.601	359.477.202	39.676.399	11,04	356.331.667	325.232.274	31.099.393	9,56
Halk Bankası	388.221.676	378.422.055	9.799.621	2,59	312.219.756	305.350.648	6.869.108	2,25

(Bin TL)	2018 TOPLAM AKTİFLER				2017 TOPLAM AKTİFLER			
BANKALAR	KONS.	SOLO	FARK TL	%	KONS.	SOLO	FARK TL	%
HSBC Bank	32.848.738	32.811.339	37.399	0,11	24.658.108	24.627.923	30.185	0,12
ICBC Turkey	15.846.881	15.519.186	327.695	2,11	13.315.560	12.888.024	427.536	3,32
ING Bank	68.412.082	58.518.662	9.893.420	16,91	61.523.925	52.882.107	8.641.818	16,34
İş Bankası	499.907.357	416.387.604	83.519.753	20,06	437.757.415	362.243.533	75.513.882	20,85
QNB Finansb.	163.500.234	157.415.735	6.084.499	3,87	131.194.665	127.857.170	3.337.495	2,61
Şekerbank	32.964.784	31.321.320	1.643.464	5,25	33.129.686	31.346.461	1.783.225	5,69
TEB	98.659.376	96.997.164	1.662.212	1,71	87.769.834	85.758.229	2.011.605	2,35
Turkish Bank	1.669.368	1.542.444	126.924	8,23	1.607.057	1.568.089	38.968	2,49
Vakıflar Bank.	344.638.460	331.355.641	13.282.819	4,01	280.859.006	270.571.710	10.287.296	3,80
Yapı Kredi B.	373.376.254	348.043.591	25.332.663	7,28	320.066.118	297.810.320	22.255.798	7,47
Ziraat Bankası	568.386.996	537.156.127	31.230.869	5,81	456.926.129	434.274.509	22.651.620	5,22

Tablo 1'e bakıldığında 2018 hesap dönemi sonunda TL değer açısından en büyük etki İş Bankası'nda (83,5 Milyar TL) görülmektedir. Ancak solo tablo baz alınarak hesaplanan % değişim açısından en büyük etki %43,33 artışla Denizbank'ta gerçekleşmiştir. 2017 yılındaki konsolidasyon etkisi ele alındığında yine İş bankasının grup şirketlerinin konsolidasyonu ile 75,5 Milyar TL'lik bir toplam aktif artışı sağladığı görülmektedir. Solo tablolara oranla yüzdelik değişim açısından Denizbank %32,53'lük bir artış sağlamıştır. Konsolide finansal tablo raporlayan mevduat bankaları içerisinde, solo tablolara göre toplam aktiflerdeki değişim farklı TL düzeylerinde ve farklı oranlarda gerçekleşirken Fibabank'ta her iki yılda da önemli bir değişim ve etki görülmemiştir.

Özkaynaklar grubunda konsolidasyon işlemleri sonrasında; sermaye ve kar yedekleri, birikmiş diğer kapsamlı gelirler ve giderler ile kar veya zarar hesaplarının sonuçlarında değişikliklerin olması beklenmektedir. Bu duruma ilişkin sonuçlar Tablo 2'de özetlenmiştir. Bu etkinin bankalar bazında farklılık göstermesi aktiflerde de olduğu gibi bağlı ortaklıkların büyüklükleri, faaliyetleri ve finansal sonuçları ile yakından ilgilidir.

Tablo 2: Özkaynaklar

(Bin TL)	2018 ÖZKAYNAKLAR				2017 ÖZKAYNAKLAR			
BANKALAR	KONS.	SOLO	FARK TL	% DEĞ.	KONS.	SOLO	FARK TL	% DEĞ.
Akbank	43.787.041	43.809.089	-22.048	-0,05	40.613.572	40.424.506	189.066	0,47
Alternatif Bank	1.697.730	1.632.546	65.184	3,99	1.681.015	1.618.288	62.727	3,88
Anadolu Bank	2.324.474	2.320.998	3.476	0,15	2.121.265	2.118.386	2.879	0,14
Arap Türk Bank.	883.271	866.788	16.483	1,90	799.908	785.384	14.524	1,85
Burgan Bank	1.875.980	1.875.980	0	0,00	1.512.475	1.512.475	0	0,00
Denizbank	15.505.270	15.444.650	60.620	0,39	12.853.407	12.812.905	40.502	0,32
Fibabank	1.322.249	1.321.872	377	0,03	1.464.612	1.464.590	22	0,00
Garanti Bankası	46.886.842	46.687.853	198.989	0,43	41.606.001	41.331.210	274.791	0,66
Halk Bankası	29.541.240	29.020.735	520.505	1,79	25.528.689	25.376.739	151.950	0,60
HSBC Bank	2.986.857	2.933.587	53.270	1,82	2.607.187	2.565.080	42.107	1,64
ICBC Turkey	1.160.960	1.122.385	38.575	3,44	1.112.294	1.093.724	18.570	1,70
ING Bank	7.657.612	7.422.247	235.365	3,17	5.914.400	5.768.745	145.655	2,52

İş Bankası	55.614.893	49.720.624	5.894.269	11,85	48.124.615	42.984.267	5.140.348	11,96
QNB Finansbank	14.603.443	14.572.049	31.394	0,22	12.428.341	12.155.402	272.939	2,25
Şekerbank	2.452.830	2.377.326	75.504	3,18	2.790.546	2.712.151	78.395	2,89
TEB	9.872.627	9.738.508	134.119	1,38	9.101.860	9.019.677	82.183	0,91
Turkish Bank	211.774	209.256	2.518	1,20	201.098	199.638	1.460	0,73
Vakıflar Bankası	29.105.753	28.350.190	755.563	2,67	23.622.965	23.257.818	365.147	1,57
Yapı Kredi Bank.	39.007.278	39.003.499	3.779	0,01	30.101.826	30.097.927	3.899	0,01
Ziraat Bankası	60.128.975	57.401.394	2.727.581	4,75	48.483.156	47.009.828	1.473.328	3,13

2018 ve 2017 hesap dönemlerine ait yıllık finansal tablolarda raporlanan özkaynak grubuna ait konsolide ve solo değerler Tablo 2’de yer almaktadır. Tablodan da görüleceği üzere her iki dönemde de İş Bankası hem TL değer olarak hem de solo tabloya oranla yüzdelik artış olarak özkaynaklar grubunda en büyük etkinin görüldüğü bankadır. Burgan Bank’ta her iki dönemde de herhangi bir farklılık yer almazken Akbank’ta 2018 yılında negatif yönlü(-0,05) bir etki, 2017 yılında pozitif yönlü (0,47) etkiler dikkat çekmektedir. Fibabank ve Yapı Kredi Bankası’ndaki etkilerin çok düşük düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 3’te bankaların solo ve konsolide finansal tablolarındaki dönem net kârı değişimi, TL tutar ve yüzde değişim olarak ortaya konulmaktadır. Farklı düzeylerde etkinin görüldüğü dönem net kârı kaleminde bu farklılıkların ortaya çıkmasında konsolidasyona tabi bağlı ortaklıkların ilgili dönemdeki faaliyet sonuçlarının etkisi görülmektedir. Bağlı ortaklıklara ait gelirler, ve giderler ile bu durumun sonucunda ortaya çıkan kâr veya zarar sonuçları konsolidasyon sonrası ana ortaklığın dönem net kârını etkilemektedir.

Tablo 3: Dönem Net Kârı

(Bin TL)	2018 Dönem Net Kârı				2017 Dönem Net Kârı			
BANKALAR	KONS.	SOLO	FARK TL	DEĞ.	KONS.	SOLO	FARK TL	DEĞ.
Akbank	5.709.153	5.689.644	19.509	0,34	6.020.282	6.039.069	-18.787	-0,31
Alternatif Bank	204.898	194.934	9.964	5,11	107.617	84.661	22.956	27,12
Anadolu Bank	309.184	308.530	654	0,21	202.528	202.044	484	0,24
Arap Türk Bank.	103.243	100.978	2.265	2,24	81.415	80.268	1.147	1,43
Burgan Bank	161.759	161.759	0	0,00	109.848	109.848	0	0,00
Denizbank	2.204.088	2.182.523	21.565	0,99	1.902.132	1.879.792	22.340	1,19
Fibabank	197.014	196.659	355	0,18	167.129	167.002	127	0,08
Garanti Bankası	6.706.605	6.638.236	68.369	1,03	6.387.974	6.343.920	44.054	0,69
Halk Bankası	2.681.092	2.521.795	159.297	6,32	4.050.724	3.725.462	325.262	8,73
HSBC Bank	346.648	335.584	11.064	3,30	290.634	308.737	-18.103	-5,86
ICBC Turkey	83.549	62.069	21.480	34,61	48.283	42.484	5.799	13,65
ING Bank	1.140.634	1.061.760	78.874	7,43	888.155	843.752	44.403	5,26
İş Bankası	7.571.384	6.769.085	802.299	11,85	6.705.666	6.201.279	504.387	8,13
QNB Finansbank	2.573.205	2.409.829	163.376	6,78	1.772.351	1.603.441	168.910	10,53
Şekerbank	88.747	86.358	2.389	2,77	112.150	114.890	-2.740	-2,38
TEB	1.054.391	1.001.703	52.688	5,26	1.089.811	1.068.839	20.972	1,96
Turkish Bank	6.860	5.643	1.217	21,57	5.813	4.685	1.128	24,08
Vakıflar Bankası	4.604.478	4.154.322	450.156	10,84	4.017.346	3.723.383	293.963	7,90

Yapı Kredi Bank.	4.667.538	4.667.426	112	0,00	3.614.158	3.614.081	77	0,00
Ziraat Bankası	9.344.120	7.960.938	1.383.182	17,37	8.884.332	7.940.121	944.211	11,89

Tablo 3'te yer verilen dönem net kârı verilerine göre TL değer açısından pozitif yönlü en büyük artış Ziraat Bankası'nda gerçekleşmiştir. Ziraat Bankası'nın 2017 yılında dönem net kârındaki değişim solo tablodan konsolide tabloya geçildiğinde 944 Milyon TL'nin üzerine çıkarken, 2018 yılında bu etki 1,3 milyar TL'nin üzerindedir. 2017 yılında 3 bankanın(Akbank, HSBC ve Şekerbank) konsolide ve solo dönem net kârları arasındaki fark negatif çıkmıştır. Burgan Bank'ın finansal tablolarına göre konsolide ve solo dönem net kârları açısından bir fark bulunmamaktadır. Solo tablodaki dönem net kârı baz alınarak artış oranı ele alındığında 2018 yılında %34,61 ile ICBC Bank, 2017 yılında ise % 27,12 ile Alternatif Bank en büyük oransal artışı gösteren bankadır. Bu durumun ortaya çıkmasında baz alınan TL değerlerin görece olarak diğer bankalardan daha düşük olmasının etkisi söz konusudur.

4.4.2. Oran Analizi Sonuçları

Bankacılık sektörü açısından kârlılık analizlerinde kullanılan aktif kârlılığı ve özkaynak kârlılığı oranlarının konsolide ve solo verilere göre hesaplanmış oranları Tablo 4'te yer almaktadır. 2018 ve 2017 dönemlerine ait yıllık raporlara göre karşılaştırmalı olarak oranların yer verildiği bu tabloda ayrıca bankaların bağlı ortaklık varlıklarının dönem sonu değeri konsolide toplam aktife oranlanarak bağlı ortaklıkların toplam aktifler içindeki payına da yer verilmiştir. Grup şirketleri ile bir bütün halinde çalışan bankaların toplam aktifin ne kadarı kadar bağlı ortaklık varlığı bulunduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bağlı ortaklıkların toplam aktife oranlanması ile ilgili sunulan bilgiler finansal tabloların dipnotlarında yer alan bağlı ortaklıklar ile ilgili açıklamalardan faydalanılarak hazırlanmıştır. Bu bilgiler ana ortaklık konumunda olan bankanın tüm bağlı ortaklıklarını kapsamaktadır. Dipnotlarda yer alan bağlı ortaklıklar ilgili dönemsonu bakiyesi kullanılmış olup konsolidasyona tabi olma ayrımına gidilmemiştir. Bu bilginin bağlı ortaklık büyüklüğünü göstermesi bakımından önemli olduğu varsayımı ile herhangi ortaklıklar arasında eliminasyon yapılmamıştır.

Tablo 4:Oran Analizi Sonuçları

BANKALAR	B.Ort./T. Akt. (%)		Net kâr/Toplam Aktif (%)				Net Kâr/Özkaynaklar (%)			
	2018	2017	2018		2017		2018		2017	
			Kons	Solo	Kons	Solo	Kons	Solo	Kons	Solo
Akbank	1,5372	1,2099	1,6097	1,7365	1,7623	1,9109	13,0385	12,9874	14,8233	14,9391
Alternatif Bank	0,8725	0,8005	0,7925	0,8023	0,5178	0,4379	12,0689	11,9405	6,4019	5,2315
Anadolu Bank	4,0558	2,9784	1,7662	2,1632	1,1115	1,3073	13,3012	13,2930	9,5475	9,5376
Arap Türk B.	1,5121	1,5891	1,6311	1,6843	1,5183	1,5851	11,6887	11,6497	10,1780	10,2202
Burgan Bank	1,7300	1,3702	0,7343	0,8261	0,5857	0,6536	8,6226	8,6226	7,2628	7,2628
Denizbank	1,6549	1,7027	1,1171	1,5855	1,1857	1,5529	14,2151	14,1313	14,7987	14,6711
Fibabank	0,0264	0,0271	0,9555	0,9538	0,8310	0,8302	14,8999	14,8773	11,4111	11,4026
Garanti Bankası	1,7392	1,7067	1,6802	1,8466	1,7927	1,9506	14,3038	14,2183	15,3535	15,3490
Halk Bankası	1,1160	1,1616	0,6906	0,6664	1,2974	1,2201	9,0758	8,6896	15,8673	14,6806
HSBC Bank	0,1058	0,1409	1,0553	1,0228	1,1787	1,2536	11,6058	11,4394	11,1474	12,0362
ICBC Turkey	0,4796	0,5707	0,5272	0,4000	0,3626	0,3296	7,1965	5,5301	4,3408	3,8843
ING Bank	0,1402	0,1559	1,6673	1,8144	1,4436	1,5955	14,8954	14,3051	15,0168	14,6263
İş Bankası	1,6515	1,4729	1,5146	1,6257	1,5318	1,7119	13,6140	13,6142	13,9340	14,4269
QNB Finansb.	0,6747	0,5526	1,5738	1,5309	1,3509	1,2541	17,6205	16,5373	14,2606	13,1912
Şekerbank	0,5728	0,5217	0,2692	0,2757	0,3385	0,3665	3,6181	3,6326	4,0189	4,2361

TEB	0,1261	0,1400	1,0687	1,0327	1,2417	1,2463	10,6799	10,2860	11,9735	11,8501
Turkish Bank	1,6634	1,7279	0,4109	0,3658	0,3617	0,2988	3,2393	2,6967	2,8906	2,3467
Vakıflar Bank.	0,6180	0,6943	1,3360	1,2537	1,4304	1,3761	15,8198	14,6536	17,0061	16,0092
Yapı Kredi B.	1,5993	1,4997	1,2501	1,3410	1,1292	1,2136	11,9658	11,9667	12,0064	12,0077
Ziraat Bankası	1,3009	1,1245	1,6440	1,4821	1,9444	1,8284	15,5401	13,8689	18,3246	16,8903

Tablo 4'ten görüleceği üzere bağlı ortaklıkların toplam aktife oranında; 2017 yılı verilerine göre 2018 yıl sonunda bazı bankalarda artış olurken bazı bankalarda düşüş gerçekleşmiştir. En yüksek artış yönlü değişim Anadolu Bank'ta(2,9784'ten 4,0558'e +1,0773) gerçekleşirken, en yüksek azalış yönlü değişim ICBC Bank'ta(0,5707'den 0,4796'ya -0,0912) gerçekleşmiştir.

Net kârın aktif toplamına oranlanması yoluyla belirlenen aktif kârlılığı oranlarında 2018 yılında konsolide ve solo kalemlere göre Denizbank'ta en yüksek azalış yönlü etki gerçekleşirken, Ziraat Bankası solo ve konsolide finansal tabloları arasında aktif kârlılığını %1,6440'e çıkararak diğer bankalar arasında en yüksek artış yönlü farkı(+0,1619) göstermiştir. 2017 yılı verilerine göre aktif kârlılığı oranlarındaki konsolide ve solo farklılığında bankaların oranlarındaki negatif yönlü etkiye göre Denizbank(-0,3672), pozitif yönlü etkiye göre Ziraat Bankası (+0,1160) ilk sırada yer almıştır.

Kârlılık oranlarından diğer bir oran olan özkaynak kârlılığına göre 2018 yılında Şekerbank'ta konsolide verilere göre hesaplanan bu oranda, negatif yönlü etki göze çarpmaktadır. Şekerbank'ın solo verilere göre özkaynak kârlılığı %3,6326 iken konsolide verilere göre %3,6181'e gerilemektedir(-0,0144). Aynı finansal dönemde özkaynak kârlılığının konsolide veriler ele alınarak hazırlanması ile solo verilere göre önemli düzeyde artış yönlü farklılık gösteren bankalar ise Ziraat Bankası(+1,6712), ICBC Bank(+1,6664), Vakıflar Bankası(+1,1662) ve QNB Finansbank(+1,0832)'tir. Araştırma kapsamındaki 20 bankanın 16'sında bu oranda artış olması ile birlikte bu bankalarda 1 puanın üzerinde artış gerçekleşmiştir. 2017 yılında ise özkaynak kârlılığı açısından konsolide ve solo farklılığına göre bir sıralama yapıldığında HSBC Bank negatif yönlü etki açısından en büyük etkinin ortaya çıktığı bankadır(-0,8887). Konsolide tablolarda pozitif yönlü etkinin en yüksek olduğu bankalar ise Ziraat Bankası(+1,4342), Halk Bank(+1,1867), Alternatif Bank(+1,1704) ve QNB Finansbank(+1,0694)'tir. Araştırma kapsamına dahil edilen 20 bankadan 13'ünde farklı düzeylerde olumlu yönde bir artış olduğu görülmektedir.

4.4.3. Eşleştirilmiş Örneklem t-Testi (Paired Samples t-test)

Tablo halinde sunulan araştırma bulgularından konsolide ve solo tablolar halinde sunulan verilerin hem TL olarak hem de oranlar açısından belirli farklılıklar gösterdiği görülmektedir. Ancak araştırmanın bu boyutunda konsolide ve solo farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı test edilmiştir. Buradan hareketle bankacılık sektöründen bireysel finansal durum ve faaliyet sonuçlarını gösteren kalemler ve oranlar ile bu değerlerin konsolide değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı sorusuna cevap aranmıştır. Bu kapsamda verilere SPSS paket programında Eşleştirilmiş (Bağımlı) Örneklem t-Testi (Paired Samples t-test) uygulanmıştır. Bu testte aynı örneklem grubunun farklı zamanlardaki veya bir uygulama öncesindeki ve sonrasındaki sonuçları karşılaştırılmaktadır (Kalaycı, 2014, s.77). Konsolide ve solo finansal tablolarını raporlayan tüm bankaların çalışmaya dahil edildiği araştırmada anakütleyi oluşturan 20 bankanın verileri kullanılmıştır. Verilerin tanımlayıcı istatistik sonuçları araştırılarak Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5: Finansal Tablo Kalemleri Tanımlayıcı İstatistik Sonuçları

		Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.	Çarp.	Bas.
Çift 1	Aktif toplamı2018solo	165751191.1000	175267467.57386	39190997.17394	0.738	-0.976
	Aktif toplamı2018 kons.	181595813.8000	190826122.76692	42670018.23895	0.739	-0.921

Çift 2	Aktif toplamı2017solo	142313324.7500	148639082.03728	33236709.15485	0.676	-1.230
	Aktif toplamı2017 kons.	155131377.1000	162131188.74901	36253635.93156	0.687	-1.182
Çift 3	Özk. toplamı 2018 solo	17791578.8000	19645406.04169	4392846.33548	0.838	-0.859
	Özk. toplamı 2018 kons.	18331354.9500	20500657.51690	4584086.37912	0.897	-0.674
Çift 4	Özk. toplamı 2017 solo	15215437.0000	16724493.74541	3739710.49040	0.850	-0.882
	Özk. toplamı 2017 kons.	15633461.6000	17382160.38074	3886769.22071	0.901	-0.731
Çift 5	Dönem kârı2018 solo	2325488.7500	2674574.55107	598053.05071	0.941	-0.547
	Dönem kârı2018 kons.	2487929.5000	2927468.74631	654601.91187	1.080	0.018
Çift 6	Dönem kârı2017 solo	2204887.9000	2615282.85083	584795.02348	0.993	-0.394
	Dönem kârı2017 kons.	2322917.4000	2786928.73872	623176.21082	1.069	-0.042

Tablo 5'e tüm verilerin ortalama değerleri açısından bakıldığında, konsolide değerlerinde solo değerlere göre bir artış gözlenmektedir. Verilerin çarpıklık ve basıklık değerlerinde min. değer -1.230 (aktif toplamı 2017 solo) ve maks. değer 1.080 (Dönem net kârı 2018 konsolide)' dir. Bu sonuçlar; çarpıklık ve basıklık değerleri açısından normal dağılımın kabul edilebilir sınırları içindedir. Zira, normal dağılımı gösteren ve normallikten sapmayı ifade eden çarpıklık ve basıklık katsayılarının -2 ile +2 arasında olması kabul edilebilir sınırlar olarak ifade edilmektedir (George ve Mallery, 2016, s.114-115). Çalışma normal dağılıma uygun olduğu varsayımında ilerlemiştir.

Tablo 6. Finansal Tablo Kalemleri Test Sonuçları

		Eşleştirme Farkları			t	Sig. (2- kuy.)
		Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ortalaması		
Çift 1	Aktif toplamı2018solo-	-15844622.70000	22789079.44007	5095793.07726	-3.109	.006*
	Aktif toplamı2018 kons.					
Çift 2	Aktif toplamı2017solo-	-12818052.35000	18996455.87292	4247736.66634	-3.018	.007*
	Aktif toplamı2017 kons.					
Çift 3	Özk. toplamı 2018solo-	-539776.15000	1401680.34451	313425.25331	-1.722	.101
	Özk. toplamı 2018 kons.					
Çift 4	Özk. toplamı 2017solo-	-418024.60000	1158110.96672	258961.48471	-1.614	.123
	Özk. toplamı 2017 kons.					
Çift 5	Dönem kârı2018 solo-	-162440.75000	347854.84977	77782.70904	-2.088	.050**
	Dönem kârı2018 kons.					
Çift 6	Dönem kârı2017 solo-	-118029.50000	239974.17766	53659.85741	-2.200	.040*
	Dönem kârı2017 kons.					

*p değeri = <0,05, **p değeri= <0,10

Tablo 6'da yer verilen eşleştirilmiş örneklem test sonuçlarına göre konsolide ve solo değerler açısından 1., 2. ve 6. eşleştirmeler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık(p değeri <0,05) bulunmaktadır. Diğer bir ifadeyle %95 güven aralığında belirtilen eşleştirmelerin arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. 5. eşleştirme için p değeri <0,10 sınır kabul edilmesi

koşuluyla(%90 güven aralığında) anlamlı bir farklılık olduğu ifade edilebilir. Bu sonuçlara göre 2017 ve 2018 yıllarında aktif toplamları açısından solo ve konsolide tablolarda raporlanan değerler açısından anlamlı bir farklılık olduğu, yine aynı finansal dönemlerin dönem kârları açısından aynı farklılığın ortaya çıktığı görülmektedir. Özkaynak kalemleri için bu etki istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Oranlar üzerinden anlamlı bir farklılığın olup olmadığı ile ilgili yapılan eşleştirilmiş örneklem test istatistik sonuçları Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7: Finansal Oranlar İstatistik Sonuçları

		Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.	Çarpıklık	Basıklık
Çift 1	Net kâr/toplam aktif (TL) 2018Solo	1.2205	.54637	.12217	-0.238	-0.958
	Net kâr/toplam aktif (TL) 2018Kons	1.1647	.47262	.10568	-0.419	-1.098
Çift 2	Net kâr/toplam aktif (TL) 2017Solo	1.1962	.53736	.12016	-0.463	-0.938
	Net kâr/toplam aktif (TL) 2017Kons	1.1458	.49520	.11073	-0.365	-0.864
Çift 3	Net kâr/Özkaynaklar (TL) 2018Solo	11.4470	3.82157	.85453	-1.148	0.562
	Net kâr/Özkaynaklar (TL)2018Kons	11.8505	3.85724	.86250	-0.972	0.549
Çift 4	Net kâr/Özkaynaklar (TL) 2017Solo	11.2400	4.43674	.99209	-0.777	-0.614
	Net kâr/Özkaynaklar (TL)2017Kons	11.5282	4.53116	1.01320	-0.565	-0.707

Finansal oranlara ait tanımlayıcı istatistik sonuçlarına göre aktif kârlılığı oranlarının ortalamaları 1,15-1,20 bandında olup, özkaynak kârlılığı ortalamasının ise %11’in üzerinde olduğu görülmektedir. 20 bankaya ait 2017 ve 2018 verileri ile yapılan çalışmada finansal oranların basıklık ve çarpıklık değerleri de normal dağılım için kabul edilebilir sınırlardadır.

Tablo 8: Finansal Oranlar Eşleştirilmiş Örneklem Test Sonuçları

		Eşleştirme Farkları			t	Sig. (2-kuy.)
		Ort.	Std. Sapma	Std. Hata Ortalaması		
Çift 1	Net kâr/toplam aktif (TL) 2018Solo – Net kâr/toplam aktif (TL) 2018Kons	.05576	.15698	.03510	1.588	.129
Çift 2	Net kâr/toplam aktif (TL) 2017Solo – Net kâr/toplam aktif (TL) 2017Kons	.05036	.12372	.02766	1.820	.084**
Çift 3	Net kâr/Özkaynaklar (TL) 2018Solo – Net kâr/Özkaynaklar (TL) 2018Kons	-.40348	.55527	.12416	-3.250	.004*
Çift 4	Net kâr/Özkaynaklar (TL) 2017Solo – Net kâr/Özkaynaklar (TL) 2017Kons	-.28822	.61107	.13664	-2.109	.048*

*p değeri = <0,05, **p değeri= <0,10

Tablo 8’de yer alan bilgilere göre 3. ve 4. eşleştirmeler arasında %95 güven aralığında, 2. eşleştirmede %90 güven aralığında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Buna göre 2017 yılında aktif kârlılığı oranlarında konsolidasyonun etkisiyle anlamlı bir farklılık gözlemlenirken, özkaynak kârlılığı oranında hem 2017 yılında hem de 2018 yılında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Test sonuçlarına göre; solo ve konsolide kalemler arasında eşleştirme

farklarındaki ortalama farklarının “-“işaretili(negatif değerde) olması konsolide değerlerin yüksek olduğunu göstermektedir ve t-değerinin negatif değer alması sebebiyle özkaynak kârlılığında konsolidasyonun bankalar açısından oranları artırıcı(olumlu) bir etkisi olduğunu ifade etmek mümkündür. Burada dikkat çeken diğer önemli bir husus aktif kârlılığı oranlarındaki test sonucunda t-değerinin pozitif olmasıdır. Buna göre aktif kârlılığında ortaya çıkan bu sonuca göre; solo tablolarda aktif kârlılığı oranlarının daha yüksek değerlerinin olduğu, konsolideye geçişte değerlerin azaldığı söylenebilir. 2017 yılında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu aktif kârlılığı oranında; solo değerlere göre hesaplanan oranların konsolide değerlerden yüksek olması test sonucu değerlerinin pozitif çıkmasına neden olmuştur. Diğer bir ifade ile aktif kârlılığı açısından solo tablolar baz alındığında sonuçlar daha yüksek çıkmaktadır.

4.4.4. Regresyon Analizi

Araştırmanın son kısmında konsolidasyon etkisi ile ortaya çıkan faaliyet sonuçlarındaki farklılığın nedeni bilanço kalemlerindeki değişim ile açıklanmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda her bir bankanın konsolide ve solo dönem net kârındaki(DNK) değişim(fark) bağımlı değişken olarak ele alınarak, bu bankaların özkaynaklarındaki ve aktiflerindeki değişim bağımsız değişkenler şeklinde regresyon modeline dahil edilmiştir. İki finansal dönem için ayrı ayrı oluşturulan modelden yararlanılarak kârındaki değişimin aktif ve özkaynaklardaki değişim ile bağlantısı ortaya konulmuştur.

$$Y = \alpha + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \varepsilon$$

Modelde;

Y= Bağımlı değişken, ΔDNK

β = Açıklayıcı değişkenlerin katsayısı

X_1 = Aktifteki değişim

X_2 = Özkaynaklardaki değişim

α = Sabit katsayı

ε = Hata terimi

Tablo 9: 2018 Korelasyon Analizi

		2018dnk	2018aktif	2018özkaynak
Pearson Korelasyonu	2018dnk	1.000	.483	.779
	2018aktif	.483	1.000	.718
	2018özkaynak	.779	.718	1.000
Sig. (1-kuy.)	2018dnk	.	.016	.000
	2018aktif	.016	.	.000
	2018özkaynak	.000	.000	.

Tablo 9’da modeldeki değişkenler arasında korelasyon sonuçlarına yer verilmiştir. İstatistiksel olarak anlamlı görülen korelasyon sonuçlarından çoklu bağıntı problemi görülmemektedir.

Tablo 10: 2018 Regresyon Analizi Model Özeti

Model	R	R Kare	Düzeltilmiş R Kare	Tahminin Std. Hatası	Değişim İstatistikleri					Durbin-Watson
					R Kare Değişim	F Değişim	df1	df2	Sig. F değişim	
1	.787	.619	.574	226912.96669	.619	13.825	2	17	.000	2.098

Tablo 10'dan da görüleceği üzere modelin anlamlılık değeri 0,05'ten küçük olduğu için model anlamlıdır. Modelin açıklama derecesi %62'dir(R kare). Tablo 10'da yer alan Durbin Watson sonucunun 1,5-2,5 aralığında olması otokorelasyon olmadığını göstermektedir(Kalaycı, 2014, s.267). Modelde otokorelasyon bulunmadığını işaret eden bu sonuçlara göre modeldeki değişkenlerin seçimi uygun bulunmaktadır.

Tablo 11: 2018 Regresyon Analizi Katsayı ve Test Sonuçları

Model		Standartlaştırılmamış Katsayılar		t	Sig.
		B	Std. Hata		
1	(Sabit)	81078.167	62904.436	1.289	.215
	2018aktif	-.002	.003	-.735	.472
	2018özkaynak	.222	.053	4.153	.001

Modelde yer alan bağımsız değişkenlerden aktifteki değişimin p değeri istatistiksel olarak anlamlı değilken özkaynaklardaki değişimin p değeri 0,05'ten küçük olduğu için istatistiksel olarak anlamlıdır. Buradan hareketle özkaynaklarda yaşanan artışın (katsayı +0,22) dönem net kârında pozitif etkisi olduğunu belirtmek mümkündür. Araştırmanın önceki kısımlarında yer verildiği üzere banka toplam aktifleri çok büyük düzeyde rakamlar ifade etmesi bazı bankalarda aktifteki artışla birlikte dönem net kârında önemli düzeyde bir artış yaşanmamış olması bu sonuçların çıkmasında bir etkidir.

Tablo 12: 2017 Korelasyon Analizi

		2017dnk	2017aktif	2017özkaynak
Pearson Korelasyonu	2017dnk	1.000	.430	.609
	2017aktif	.430	1.000	.806
	2017özkaynak	.609	.806	1.000
Sig. (1-kuyr.)	2017dnk	.	.029	.002
	2017aktif	.029	.	.000
	2017özkaynak	.002	.000	.

Tablo 12'de 2017 yılı regresyon modeline dahil edilen değişkenler arasında korelasyon durumu yer almaktadır. Bu bilgilere göre en yüksek korelasyon aktifteki değişim ile özkaynaklardaki değişim arasında pozitif yönlü korelasyondur.

Tablo 13: 2017 Regresyon Analizi Model Özeti

Model	R	R Kare	Düzeltilmiş R Kare	Tahminin Std. Hatası	Değişim İstatistikleri					Durbin-Watson
					R Kare Değişim	F Değişim	df1	df2	Sig. F değişim	
1	.618	.382	.309	199442.16901	.382	5.254	2	17	.017	1.694

Tablo 13'teki Durbin Watson değerlerine göre modelde otokorelasyon sorunu bulunmamaktadır. Tablo 13'ten görüleceği üzere modelin anlamlılık değeri 0,05'ten küçük olduğu için model anlamlıdır. Modelde bağımlı değişkenin %38'lik kısmı bağımsız değişkenler tarafından açıklanabilmektedir, geriye kalan kısım hata terimi ile modele dahil edilmeyen değişkenler tarafından açıklanmaktadır.

Tablo 14: 2017 Regresyon Analizi Katsayı ve Test Sonuçları

Model		Standartlaştırılmamış Katsayılar		T	Sig.
		B	Std. Hata		
1	(Sabit)	81216.162	56048.888	1.449	.166
	2017aktif	-.002	.004	-.539	.597
	2017özkaynak	.155	.067	2.327	.033

Tablo 14'te yer alan sonuçlardan da görüleceği üzere modelde yer alan bağımsız değişkenlerden aktifteki değişimin p değeri istatistiksel olarak anlamlı çıkmamıştır. Özkaynaklardaki değişimin p değeri 0,05'ten küçük olduğu için istatistiksel olarak anlamlıdır. Buradan hareketle özkaynaklarda yaşanan artışın(katsayı +0,15) dönem net kârında pozitif etkisi olduğunu belirtmek mümkündür.

5. Sonuç

İşletmelerin birçok sebeple diğer işletmeler ile ortaklıklar kurması; faaliyet alanını genişletmesi, pazar payını artırması, piyasayı yönlendirebilme gücünü artırması gibi birçok sonuçları ortaya çıkarmaktadır. Bankacılık sektöründe de bu durumun yansımaları görülmektedir. Birçok banka; hedeflerini gerçekleştirebilmek ve diğer finansal ürünler ile finans piyasasındaki konumunu geliştirebilmek adına bu tür ortaklıklar kurabilmekte ve/veya farklı faaliyet konularında yeni şirketlerin kurulmasına öncülük etmektedirler. Bankaların bankacılık faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar ile birlikte ikincil kazançları olarak değerlendirilebilecek olan iştirakler ve bağlı ortaklıklar yoluyla elde ettikleri kazançlar da finansal tablolarda önemli bir etki yaratmaktadır. Bu etkinin sonuçları TFRS 10 standardı ile finansal tablolara yansıtılmaktadır. Muhasebe ve finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlanan finansal tablolar bağımsız denetim süreçlerinden geçerek otoritelere ve diğer ilgililere sunulmaktadır. Dolayısıyla TFRS 10 standardı grup şirketlerinin konsolide finansal tablolarını hazırlamaları için bir temel oluşturmaktadır. Bu kapsamda hazırlamak zorunda oldukları konsolide finansal tablolar ile solo finansal tablolar muhasebe bilgilerinden yararlanan tarafların kullanımına sunulmaktadır. İlgililer her iki formatta sunulan finansal tablo bilgilerini kullanarak karar vermektedirler. Çalışmada solo ve konsolide finansal tablolar arasında belirli kalemlerin değişimi ile bankaların finansal durum ve performans sonuçlarında raporlama farklılığının etkisi araştırılmıştır.

Çalışma sonuçlarına göre bankaların önemli bir çoğunluğunun grup şirketi statüsünde faaliyet gösterip birçok iştirak ve bağlı ortaklığı bünyesinde barındırdığı görülmektedir. Çalışmaya dahil edilen mevduat bankalarında konsolidasyon ile finansal tablo kalemlerinde farklı düzeylerde değişiklik gösteren etkiler olduğu görülmektedir. Önemli artış yönlü etkilerin de ortaya çıktığını

ifade etmek mümkündür. Örneğin bir bankanın 2018 yıl sonu toplam aktiflerinde 83 milyar TL'nin üzerinde artış yaşanmıştır. Oransal olarak bakıldığında başka bir bankada bu etki solo tabloya göre %43'ün üzerinde gerçekleşmiştir. Finansal tablo kalemlerindeki konsolidasyon etkisi farklı düzeylerde ve çift yönlü olarak(+,-) özkaynaklar ve dönem net kârında da ortaya çıkmaktadır. Bir bankanın 2018 yılında dönem net kârında konsolidasyon etkisiyle solo tabloya göre %34'ün üzerinde artış göstermiş olması önemli bir sonuç olarak ortaya çıkmıştır.

Çalışmada oransal değişimlere de yer verilmiş olup bağlı ortaklıklara yapılan yatırımın toplam aktifler içerisindeki payları karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Buradan bankaların bağlı ortaklıklar yatırım düzeyi ile ilgili sektörün durumu ortaya konulmuştur. Araştırmanın oran analizleri üzerinden yapılan bu kısımda aktif kârlılığı ve özkaynak kârlılığı oranlarında solo ve konsolide tablolara göre hazırlanan oranlar karşılaştırılmıştır. Çıkan farklılıkların tablolaştırılarak sunulduğu çalışmada pozitif ve negatif yönlü etkiler olduğu ortaya çıkmıştır. Farklı yönde ve farklı düzeylerde çıkan bu sonuçların istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ifade edip etmediğini araştırmak için eşleştirilmiş örneklem t- testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına göre; solo ve konsolide finansal tablolar arasındaki farkın toplam aktifler ve dönem net kârı kalemleri ile özkaynak kârlılığı oranında her iki yılda; aktif kârlılığı oranında ise yalnızca 2017 yılında istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Bilançodaki özkaynaklar grubunda ve özkaynak kârlılığı oranı ile ilgili sonuçlarda konsolidasyonun istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi ortaya çıkmamıştır. Araştırmanın son kısmında dönem net kârındaki değişim regresyon modeli ile açıklanmaya çalışılmıştır. Oluşturulan modelde, özkaynaklardaki değişimin kârındaki değişimi etkilediği tespit edilmiştir.

Çalışma sonuçlarına göre; bankacılık sektörü için, bağlı ortaklıklara yapılan yatırımların finansal tablo kalemlerine ve finansal oranlara etkileri ortaya konulmuştur. Bu sonuçlara göre bankacılık sektörünün gelecek dönem planlamaları için kullanılabilecek mevcut durum analizi yapılırken, gerçekleşen mali etkilerin düzeyi, bu etkinin önemi de vurgulanmıştır. Oluşturulan modele göre bankaların kârlılıkları açısından, bağlı ortaklık yatırımlarının sonuçlara nasıl etki edebileceği hakkında bilgi sunulmaktadır. Banka finansal tablolarını farklı amaçlarla analiz eden ilgililerin; solo ve konsolide tabloları değerlendirirken konsolidasyon etkisini dikkate almaları gerekliliğin ortaya konulması da çalışmanın bir diğer sonucudur. Literatürde çok sınırlı olarak çalışılan solo ve konsolide finansal tabloların karşılaştırılması konusu, farklı finansal tablo kalemleri kullanılarak ve farklı sektörler açısından diğer araştırmacılar tarafından ele alınabilir.

Kaynakça

- Ak, B. (2004). Ulusal ve Uluslararası Muhasebe Standartlarına Göre Konsolidasyon ve Bir Uygulama, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*, Isparta.
- Akbulut, Y. (2001). Konsolide Finansal Tabloların Düzenlenmesi ile İlgili Olarak UMS, ABD ve İngiltere'deki Uygulamaların Amaç ve Kapsam Açısından Karşılaştırılması, *Mevzuat Dergisi* (42).
- Athanasoglou, P. P., Brissimis, S. N., ve Delis, M. D. (2008). Bank-specific, Industry-Specific and Macroeconomic Determinants of Bank Profitability, *Journal of International Financial Markets, Institutions And Money*, 18(2), 121-136.
- Atikeler, G. (1989). Holdinglerde Denetim ve Konsolide Mali Tablolar, *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.
- Cirstea, A. (2014). The Need for Public Sector Consolidated Financial Statements, *Elsevier - Procedia Economics and Finance*, 15, 1289-1296.
- Çürük, T., ve Tanyeri, A. (2015). Konsolide Finansal Tabloların Finansal Kuruluşların Performansı Üzerine Etkisi: Türkiye'deki Kuruluşlar Üzerine Uygulamalı Bir Çalışma, *International Conference On Eurasian Economies*, 522-526.

- Çürük, T., ve Tanyeri, A. (2018, Ocak). Uluslararası Finansal Raporlama Standartları 10 Kapsamında Konsolidasyona Geçişin Firmaların Hisse Senedi Getirisi Üzerindeki Etkisi, *The Journal of Accounting and Finance*, 45-54.
- George, D. ve Mallery, P. (2016). *IBM SPSS Statistics 23 Step by Step: A Simple Guide and Reference*, Routledge.
- Gluzová T. (2015). the Adoption of IFRS 10 and its Impact on the scope of Consolidation, *Acta Academica Karviniensia*, 4, 18-27.
- Herrmann, D., Inoue, T. ve Thomas, W. B. (2003). Predicting Consolidated Earnings in Japan: the Incremental Usefulness of Subsidiary Earnings, *Advances in International Accounting*, 16, 85-103.
- İbiş, C. ve Özkan, S. (2006). Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS)'na Genel Bakış, *Mali Çözüm İSMMMO Yayın Organı*(74), 25-43.
- İskenderoğlu, Ö., Karadeniz, E., ve Atioğlu, E. (2012). Türk Bankacılık Sektöründe Büyüme, Büyüklük Ve Sermaye Yapısı Kararlarının Karlılığa Etkisinin Analizi, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 7(1), 291-311.
- Kalaycı, Ş. (2014), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Asil Yayın Dağıtım, Ankara.
- Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, TFRS 10, https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/T%C3%BCrkiye%20Muhasebe%20Standartlar%C4%B1/TMSTFRS2019Seti/TFRS/TFRS_10.pdf, Erişim: 14.06.2019.
- Kaya, İ. (2011). *Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarında Konsolide Finansal Tablolar*, İstanbul, Türkmen Kitabevi.
- Kılınç, Y. (2012). TFRS 10 Açısından Konsolide Finansal Tabloların Düzenlenmesi ve Bağımsız Denetimi, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*, Erzurum.
- Krimpmann, A. (2015). *Principles of Group Accounting Under IFRS*. Wiley.
- Müller, V. O. (2011). Value Relevance of Consolidated Versus Parent Company Financial Statements:Evidence From The Largest Three European Capital Markets, *Accounting and Management Information Systems*, 10(3).
- Otlu, F. (1999). Holding Şirketlerde Mali Tabloların Konsolidasyonu, *İnönü Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi*, 13(1), 101-115.
- Poroy Arsoy, A. (2016, Ocak). Konsolide Finansal Tablolar Standardına Göre Edinim Tarihindeki Konsolidasyon Prosedürleri, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 25-40.
- Savaşkan, D. E. (2015, Eylül). Konsolide Finansal Tablolar Standardının (TFRS 10) İncelemesi, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.
- Shuto, A. (2009). Earnings Management to Exceed the Threshold: A Comparative Analysis of Consolidated and Parent-only Earnings, *Journal of International Financial Management & Accounting*, 20(3), 199-239.
- Tanyeri, A. (2016). Konsolide Finansal Tabloların Firma Performansı Üzerine Etkisi: Türkiye'deki Firmalar Üzerine Uygulamalı Bir Çalışma, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi*, Adana.
- Taşkın, F. D. (2011). Türkiye'de Ticari Bankaların Performansını Etkileyen Faktörler, *Ege Akademik Bakış*, 11(2), 289-298.
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri, <http://sozluk.gov.tr/>, Erişim: 02.07.2019.

- Türkiye Bankalar Birliği, (2019a) , *Bankacılık Sisteminde Banka, Çalışan ve Şube Sayıları*, Rapor Kodu: DT13, Mayıs 2019.
- Türkiye Bankalar Birliği, (2019b) , *Bankalarımız 2018*, G.M. Matbaacılık, Yayın no: 331, İstanbul.
- Uzuner, M. T. (2014). Benford Yasasının Borsa İstanbul'da İşlem Gören Bankaların Konsolide Bilançolarına Uygulanması. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 5(10), ss.73-82.
- Yardımcıoğlu, M. (2008). Finansal Tabloların Konsolidasyonu ve Uluslararası Muhasebe Standartları Yönünden Değerlemesi, *Mali Çözüm Dergisi* (90), 145-168.

Research Article

Bankaların Solo ve TFRS 10 Kapsamındaki Konsolide Finansal Tablolarının Finansal Performans ve Faaliyet Sonuçları Açısından Karşılaştırılması

A Comparison of the Banks' Individual and Consolidated Financial Statements Under TFRS 10 in terms of Financial Performance and Activity Results

Burcu ASLANTAŞ ATEŞ	Ozan ÖZDEMİR	Cennet AKÇEŞME
Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Bankacılık ve Finans Bölümü burcuates@sdu.edu.tr https://orcid.org/0000-0002-8896-5303	Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Bankacılık ve Finans Bölümü ozanozdemir@sdu.edu.tr https://orcid.org/0000-0002-7579-9422	Yüksek Lisans Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Bankacılık ve Finans Bölümü cennetakcesme803@gmail.com https://orcid.org/0000-0003-4193-8575

Extensive Summary

Due to intense competition in our days, businesses have to develop various strategies in order to play an active role in both the markets they are involved in and in other national and international markets. When businesses prefer growth strategy for this purpose, instead of establishing a new company they mostly become partners in the same or different sectors. In this way, low costs are incurred and the marketing and sales channels of the partner company are utilized and the chance to enter different sectors is caught quickly and easily.

The partner company is named as a subsidiary according to the controlling power of the parent company, and the subsidiary's financial statements are consolidated with the parent company's and the parent company, which is a partner, presents the financial statements of its subsidiaries in its own financial statements. This way, the sum of all assets, resources, income, and expenses owned by the parent company is presented in a single statement. These statements are called *the consolidated financial statements* and the process is called *consolidation*.

Consolidated financial statements can be defined as the financial statements formed by combining the assets, liabilities, income, expenses and cash flows of the group companies. Just as individuals and entities that make decisions about a single entity benefit from the financial statements of that entity, the individuals or entities that will make decisions about the group companies will also benefit from the consolidated financial statements the same way. as long as they are reliable, understandable, comparable and appropriate to the needs, the financial information presented in the consolidated financial statements has a significant impact on the decision-making process of investors and other users. Preparing a consolidated financial statement provides sustainability and more information about the future. On the other hand, it gives investors the opportunity to invest in light of this information.

The nature of activities of banks having subsidiaries or controlled entities requires them to prepare their financial statements in accordance with "Turkish Financial Reporting Standard 10 Consolidated Financial Statements (TFRS 10)". In this study, by discussing solo and consolidated financial statements prepared in accordance with TFRS 10, we examine how much the acquisition of a subsidiary operating in the financial sector, and hence preparing consolidated financials by these companies, changes the financial position and operating results.

The objective of this study is to measure the effects of the acquisition of a subsidiary operating in the financial sector and therefore the effects consolidated financial statements prepared with accordance with TFRS 10 have on the financial position and operating results. For this purpose, the deposit banks operating in Turkey are the scope of the investigation. In order to analyze the current situation, the study aims to present the situation in the last 2 years based on up-to-date financial statement data.

Since the banks that have subsidiaries are most often deposit banks, it is focused on the latter in this research. The capital structure of deposit banks was not separated and all banks were included in the study. Among 34 deposit banks reporting their financial statements as solo and consolidated 20 banks are included in the study. In order to present the current situation and evaluate the current information, the information obtained from the annual financial statements for the years 2017 and 2018 were included in the research.

The financial statements of the deposit banks included in the research are discussed separately as solo and consolidated full sets. At first, the absolute and percentage changes in the totals of assets, equities and net profit items were calculated. Secondly, (subsidiaries/total assets), (net profit/total assets) and (net profit/shareholders equities) ratios were calculated for both solo and consolidated statements. The change, that occurred in the financial statements by the consolidation of subsidiaries, was represented through analyzing change in assets, change in equity and changes in net profit for the period.

Paired Samples t-Test was used in order to determine the statistical significance of the differences between the calculated ratios obtained from solo statements and consolidated statements.

In the other dimension of the study, the change in the net profit of the period (dependent variable) was explained by applying the least-squares regression (OLS) method. In order to explain the dependent variable in the model, change in assets and change in equity items are included as independent variables. Excel and SPSS 23 package programs were used for the calculations, tests, and analyzes.

The results show that a significant majority of the banks are operating in the status of group companies and including many subsidiaries. It is also observed that the effects of consolidation and changes in the financial statement items vary at different levels in the deposit banks included in the study. It is also possible to state that significant increase-oriented effects also occurred. For example, a bank's total assets increased by more than ₺ 83 billion at the end of 2018. When analyzed proportionally, this effect was over 43% compared to the solo table of another bank. In addition, the consolidation effect in the financial statement items occurs at different levels and in two-way (+, -) regarding equity and net profit for the period. Another important result was that a bank's net profit increased by more than 34% in 2018 due to the consolidation effect compared to the solo statements.

Proportional changes were also included in the study and the shares of investments conducted through subsidiaries in the total assets were analyzed comparatively. From here, the situation of investment level of banks' subsidiaries and the sector situation is revealed. In this section, which includes the study's ratio analysis, solo and consolidated statements were compared vis-à-vis return on assets ratio and return on equity ratio. The tabulated reached differences in the study show positive and negative effects. Paired sample t-Test was used in order to test the statistical significance of these results, which occurred in different levels and directions. According to the test results, the effects of the transition from solo to consolidation, total assets, net profit for the period and return on equity ratio were statistically significant in the two years. On the other hand, return on assets ratio was statistically significant for the year 2017. The effect of consolidation in the equity group on the balance sheet and the results related to the return on equity ratio were not statistically significant. In the last section of the study, the change in net profit was explained through the regression model. It was found in the performed model that the change in equity affects the change in profit.

The results indicate that; for the banking sector, investments in subsidiaries had effects on financial statement items and on the financial ratios. According to these results, having the current situation analyzed in order to plan for the future of the banking sector, obtained financial effects' levels and the importance of these effects were emphasized. The performed model also gives information about how investments in subsidiaries can affect the results in regard to the profitability of the bank.